

Protokoll från möte med Metodgruppens Ballastutskott

Tid: 2010-10-20 kl. 10-16

Plats: Dalarnas hus, Stockholm

Närvarande: Klas Hermelin Trafikverket
Leif Viman VTI
Torbjörn Jacobson Trafikverket
Jan Bida SBMI/Bergsskolan
Lisbeth Karlsson NCC
Lars Stenlid Skanska
Henrik Broms Konsult
David Åkesson Svevia
Bert Lindström Peab

Frånvarande: Peter Andersson Peab/Sweroc
Gunnar Dryselius Trafikverket

1. Inledning

Klas hälsade alla välkomna till dagens möte.

2. Kontakterna med Swedac

Torbjörn redogjorde för de möten som vi haft med Swedac. Det har varit representanter från Trafikverket, Entreprenörer och VTI som deltagit. Diskussionerna har generellt sett varit positiva på dessa möten. Från det senaste mötet finns ett protokoll som Swedac skrivit. Detta protokoll har uppfattats olika av de som deltog vid mötet där man upplever att inte diskussionerna på mötet stämmer med det som står i protokollet.

Ballastutskottet anser att man borde följa upp detta i början av nästa år med ett nytt möte för att diskutera hur tillsynerna fungerat under 2010. Har diskussionerna som varit lett till någon förändring av Swedacs bedömningar?

3. ”Henriks Hörna”

1. 5-årsöversyn av EN 932-1 'Provtagning av ballast'

Genomgång och diskussion av Sveriges förslag till svar på remissen

Denna standard var på 5-årsöversyn under sommaren. Sverige har begärt uppskov med svaret till oktober 2010. H. redovisade provtagningspraxis vid olika krossanläggningar i Sverige och konstaterade att den avviker från metoderna som anges i EN 932-1. H. förordade en revidering av standarden (14 år gammal), varvid provtagningen för ITT och FPC främst ska behandlas.

2. Siktning av ballast enligt EN 933-1

Genomgång av TC 154/SC 6/TG 11s förslag till förändringar.

H. meddelade bl a

- att siktning enligt VVMB 619 godkänts som referensmetod, under förutsättning att den grövre (>16 mm) delen tvättsiktas;
- mekanisk (alltså inte bara manuell) siktning tillåts för kontroll av rensiktningen;

- att formeln för beräkning av tillåten belastning på siktar presenteras nu i en rådgivande 'NOTE'.
Formeln kan aldrig i sig ge någon garanti för rensiktning, eftersom så många andra faktorer inverkar.
Det är upp till det enskilda labbet att ta fram en siktningsmetod som säkerställer rensiktning!

3. EN 1097-6 'Korndensitet' - CEN Enquiry 2010

Genomgång och diskussion av Sveriges förslag till svar på remissen

H. gick igenom inkomna förslag till förbättringar och föreslog bl a följande:

- Analysprovet bör ugnstorkas före vattenlagringen i 24 h. Nuvarande metodik med naturfuktiga och/eller blöta analysprov ger en okänd initial vattenkvot med osäker bedömning av vattenabsorptionen efter 24 h som följd. Detta har Peter Johansson, byggmaterialfysiker vid LTH visat vid sina ingående absorptionsförsök på porösa murbruksmaterial.
- Korgmetoden bör kunna användas på kornfraktion 4 - 90 mm och pyknometermetoderna bör kunna användas på kornfraktionerna 2 - 31,5 mm resp 0,063 - 4(8) mm.
- På kornfraktion 0,063 - 4(8) mm bör korndensiteten och vattenabsorptionen kunna bestämmas på separata prov. Därigenom kan den föreskrivna analysmängden på 1 kg minskas till ca 0,3 kg och borttappade korn vid konprovnings av det andra analysprovet på 1 kg får ingen betydelse.

4. Information om den pågående revideringen av produktstandarden EN 13242 'Obunden ballast' och om den nya standarden för utvärdering av överensstämmelse

H. redovisade föreslagna förändringar bl a:

- Produktstandarderna för asfaltballast (EN 13043), betongballast (EN 12620) och obunden ballast (EN 13242) har fått samma struktur.
- Samma kategoritabell och beteckningar har införts för en och samma egenskap i de olika produktstandarderna. De kategorier som huvudsakligen är tillämpliga för den specifika produktstandarden är gråmarkerade.
- Avsnittet "Utvärdering av överensstämmelse" och FPC-bilagan har flyttats från produktstandarden till en separat standard.
- Den informativa bilagan: "Vägledning om frostbeständigheten hos ballast" har utgått.
- Avsnittet 'Scope' har utvidgats och ger information om återvunnen ballast och industriella biprodukter samt farliga ämnen.
- För farliga ämnen gäller nationella föreskrifter tills vidare.
- I den nya bilagan A listas de ballasttyper som omfattas av EN 13242. Ballasttyper med 'no history of use' utesluts.
- För korndensiteten gäller att den skenbara korndensiteten ska deklarerars.
- För motståndet mot dubbdäckens nötning har en ny kategori AN5 införts (gäller EN 12620 och EN 13043).
- Krav på minsta micro-Devalvärde på grusslitlager kan ställas.

5. Information om arbetet inom CEN/TC 154/SC 6/TG 1 'Kriterier för överensstämmelse'

H. meddelade att arbetet stannat upp i avvaktan på färdigställandet av produktstandarderna.

6. Information om revideringen av EN 1097-9 'Nordiska kulkvarnsvärdet'

H. meddelade att metoden kommer att revideras på nästa TG 11-möte i mars 2011, varvid bl a kriteriet för godkännande av de två första analysproven kommer att ökas från 7 % till 10 %.

7. Metoddagen 2011

Leif visade programmet för metoddagen som det ser ut för närvarande. Det är ett ganska fullt program, men inte mycket rena ballastfrågor. Det finns en punkt om ytenergi på ballastmaterial. Efter mötet kom en fundering från Klas om ett projekt om jämförelse av La-tal och nedbrytning av vägmateriäl i fält som utförs av Håkan Arvidsson på VTI. Leif kontaktar Håkan och Glenn om ev. medverkan på

metoddagen. Under redovisning av Ballastutskottets arbete bör bl.a. Produktstandarderna, Siktningstandarderna (EN 933-1 och EN 933-3) och VVMB provtagning tas upp.

8. Metodfrågor

- a. Frekvens på provning av Sandekvivalentvärdet. Behov av metodhandledning?
Leif tar fram en metodhandledning för den nya versionen av standarden, där analysprovet 0-2 mm proportioneras så att dess finmaterialhalt blir högst 10 %. Tar också med en mening om att veckovis provning, som kan krävas enligt produktstandarderna, kan utgå, om det finns ”dokumenterade belägg för tillfredsställande användning.” (se ANM 2 under punkt 4.2 ’Fines quality’ prEN 13242)?
- b. Redovisning av Kulkvarn på finare fraktioner med micro-Devalkulator (10 mm)
Lars redogjorde för de resultat som inkommit från olika lab. Resultaten visar att överensstämmelsen är ganska bra. Bättre ballastmaterial får ofta högre kulkvarnsvärden på 5,6-8 fraktionen än på 11,2-16 mm fraktionen.

9. Dagsläget för arbetsgruppen om provtagning

Klas ville ha in synpunkter på vilken typ av provtagning som skall ingå i denna metod och vi enades om att beskriva provtagningen

- för mottagningskontroll
- för kontroll på färdigt utlagt lager
- vid tvist
- vid inventering.

Provtagning tidigare i kedjan regleras av ballastcertifieringen.

Vi diskuterade även lämpliga provmängder, tillåtna fel mm som Klas tar in i metodbeskrivningen. Viktigt att det råder samstämmighet avseende provmängder mm mellan olika provningsstandarder.

6. Övrigt

7. Nästa möte

2011-04-05 i Dalarnas hus, Stockholm

Leif Viman
Sekreterare

Klas Hermelin
Ordförande

BESLUTSLISTA

1. Metodbeskrivning för provtagning, Klas
2. Ringanalysgruppen planerar för kommande ringanalyser, Leif
(0/32 och 11/16 mm: Kornkurva, FI, LA korndens mm)
3. Kubicitetsindex VVMB?
4. Metodhandledningar (SE, korndensitet), Leif